

Handläggare: Richard Svahn
Telefon: 08-508 14 021

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Remiss om motion (2012:40) om fullt meddelarskydd inom äldreomsorgen – svar till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen som nämndens svar på remissen.

Leif Sjöholm
Stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl
Bitr. stadsdelsdirektör/
Ekonomichef

Kristina Goldring
Beställarchef

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen och beställaravdelningen.

Sammanfattning

En motion har lämnats in till kommunfullmäktige om fullt meddelarskydd inom äldreomsorgen. Förvaltningen använder idag Stockholms stads nuvarande standardklausul och föreslår att standardklausulen ses över efter att den statliga utredningen har redovisats.

Bakgrund

Stefan Nilsson (MP) och Christopher Ödmann (MP) har till kommunfullmäktige överlämnat en motion om fullt meddelarskydd inom äldreomsorgen. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har fått motionen på remiss.

Motionen

Motionärerna föreslår att stadens upphandlingsregler och uppföljningsregler skärps, så att personal hos alla utförare ska ges full meddelarfrihet i likhet med av kommunen anställd personal.

Nuvarande standardklausul

Stockholms stads stadsledningskontor har tagit fram en standardklausul avseende meddelarfrihet. Nuvarande formulering är enligt följande:

MEDDELARFRIHET

I stadens avtal om vård- och omsorgstjänster rekommenderar stadsledningskontoret att följande avtalsvillkor används (KS 2008-02-20):

Personal som är anställd i verksamheten ska beträffande verksamhet som omfattas av avtalet ha i huvudsak samma meddelarfrihet som råder för motsvarande offentligt anställd personal. Denna meddelarfrihet ska dock inte omfatta uppgifter som avser affärsförhållande, eller som allmänt sett kan rubba konkurrensförhållande för entreprenören. Vidare råder det inte meddelarfrihet för uppgifter om enskildas personliga och privata ekonomiska förhållanden eller som rör säkerhet. I meddelarfriheten innefattas inte heller information som gäller pågående förhandlingar rörande löne- eller andra anställningsvillkor eller som är hemlig enligt lag.

Personer i ledande ställning i företaget, eller därmed jämförlig ställning omfattas inte av den här angivna meddelarfriheten.

Det åligger entreprenören att informera berörd personal om den meddelarfrihet som ska råda i verksamheten.

Förtydligande 2009-02-17:

Enligt överenskommelse mellan stadsledningskontorets juridiska avdelning och enheten för upphandling och konkurrens förtydligas

att klausulen är avsedd att användas vid **entreprenadupphandlingar**. Den ska inte användas vid ramavtal där leverantören har fler uppdragsgivare än staden, eftersom otydligheter om utnyttjandet av meddelarfriheten då kan uppstå.

Meddelarfrihet i Enskede-Årsta-Vantör

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning använder standardklausulen ovan i sina entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgstjänster. Den avtalade meddelarfriheten reglerar förhållandet mellan staden och utföraren. Den blir därför inte per automatik gällande mellan utföraren och dess personal. Klausulen ålägger utföraren *att* informera berörd personal om den meddelarfrihet som ska råda. Däremot beskriver inte klausulen närmare *hur* en sådan information ska gå till, exempelvis vid vilka tillfällen och i vilken form såsom skriftligt eller muntligt.

Meddelarfriheten tas upp av förvaltningen i samband med uppföljning av utförare. Utföraren får då beskriva om och hur de anställda har informerats om den meddelarfrihet som ska råda.

I detta sammanhang ska även nämnas att det inom äldreomsorgen i vissa fall finns en *skyldighet* att anmäla missförhållanden, så kallade Lex Sarah- och Lex Maria-anmälningar. Detta följs upp av förvaltningen.

Statlig utredning

Det nuvarande grundlagsskyddade meddelarskyddet är uppbyggt av ett antal delar, nämligen meddelarfrihet, anskaffarfrihet, anonymitetsskydd, efterforskningsförbud och repressalieförbud. Skyddet gäller för anställda vid myndigheter, privaträttsliga organ med myndighetsutövning samt vissa statliga och kommunala bolag m.fl. Regeringen beslutade i juni 2012 att utreda frågan om meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet för personal i vård, skola och omsorg. I utredningsdirektiven (Dir. 2012:76) anges att utredningen ska:

- särskilt belysa frågorna om efterforskningsförbud och repressalieförbud,
- överväga vilka kategorier av personer som deltar i en näringsidkares verksamhet som bör ges stärkt skydd,
- beakta nationell och internationell rättsutveckling på såväl området för meddelarskydd som angränsande rättsområden samt
- beakta och analysera den kritik som tidigare presenterade förslag om stärkt meddelarskydd för privatanställda har fått.

Utredaren ska lämna förslag till författningsändringar. Utredaren ska kommunicera med bl.a. en parlamentarisk referensgrupp. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2013.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser det som angeläget att meddelarskyddet för personalen hos olika utförare ses över. Staden har en standardklausul som ska användas. Det finns anledning att kontinuerligt se över de standardklausuler som är framtagna. Beträffande meddelarfrihet finns en statlig utredning som eventuellt ska föreslå lagändringar i frågan. Förvaltningen menar att det finns anledning att avvakta vad den statliga utredning kommer fram till och först därefter se över om och i sådant fall hur nuvarande standardklausul bör omformuleras.

Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas som nämndens svar på remissen.